העולם הזה

השבועון המצויר לאינפורמציה

רח׳ נליקסון 8 תל־אביב
(ליד תיאטרון „אהל״)
מען המערכים: „עולם־הזה״
ת. ד. 136 טל. 26795
פו״ל: העולם הזה בע״מ
רפום ישראל בע״מ, ת״א

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
ישעיהו לביא

עורך משנה, תבנית:
אורי סלע

הכתב הראשי:
שמואל שרת

הצלם הראשי:
רן ברנע

חברי המערכת:
דוב איתן, משה בראפרים, יחיאל כשן, יהודה נבאי, ניצה נבי, לילי נגילי, רותי ורד, בוזי תהבי, אושקר טאובר, עמוס קינן, סילבי קשת.

מ״מ ראש מערכת ירושלים
יחנן אורן

מזכיר מערכת חיפה:
אורי דן

מנהל מעבדה:
דוד שחיין

מנהל מבצעים:
שלמה אריה

ראש המנהלה:
שלמה תרדי

השער

כוכבת קולנע אנגליה
דיאנה דורס

קו ישר

סיפורו של אחד הקוראים בגרמניה המערבית:

ישראלי, פקיד חברת השילומים, גר עם בנו הקטן בקלן. בדרך כלל הוא שומר עליו בביתו, אינו נותן לו לשחק עם ילדי־השכונה. אלא שלא מכבר נאלץ לצאת לכמה ימים מן העיר. הבן נהנה מן החופש, מצא לו חברה מתאימה בין נערי־הרחוב הגרמניים.

כשחזר האב, רצה לשים קץ מהיר להתרועעות בינלאומית זו, בעלת הרמה החברתית המפוקפקת. הוא אסר על בנו לשחק עם ילדי־השכונה. אולם בינתיים למד הילד את טעמה של עצמאות, פניו הסמיקו מכעס, והוא התפרץ בגדופים. „אתה !״ צעק, „אתה — אתה — נאצי !״

•

ההתרגשות שקמה השבוע בכמה עתונים מכביב למכתבו המפוצץ של אליעזר ליבנה לועדת הביקורת של מפא״י מפליאה אותי במקצת. היא מוכיחה, בין השאר, שכמה עתונאים אינם קוראים את העולם הזה כפי שהיו צריכים. כי כל הפרשה, כולל מכתבו זה של ליבנה (שהיה מונח לפני) פורסמה ארוכות לפני חמשה חדשים בדיוק, בגליון מס׳ 840 של העולם הזה.

אין כל ספק שלא חוילתו (המרווחת למדי) של חבר־הכנסת היא שמשכה את השומת־לבה רבת־החיבה של ועדת־הביקורת של מפא״י. ליבנה היה תמיד בלתי־אהוד במפלגה, הן בגלל דעותיו הבלתי־מקובלות והן בגלל נטייתו להבליט בנוכחות עסקנים מפלגתיים שאין הוא מעריך אותם כראוי. מכיון שיש קירבה מסוימת בין דעותיו של ליבנה ובין אלה של בי. ג׳. (שאינו נמנה דוקא עם מעריציו הגלהבים), יתכן גם שסילוקו של ליבנה הוא מכה מוסווית בכיוון הרועה משדה־בוקר.

ליבנה צודק בהחלט בטענתו כי לא הוכחה שום אשמה פלילית נגדו, שעסקנים אחרים חיים באותה רווחה וכי אין כל חוק המגביל את זכותם של עסקני מפלגות המשקיע את עושרם ברהיטים ובשסיחים.

לפיכך קשה לדרוש מליבנה, אשתו שתי בנותיו החמודות שיותרו על נוחיותם כדי למצוא חן בעיני מוסדות אלמוניים.

•

אלא שבזה לא נגמר הענין. בזה הוא רק מתחיל.

אליעזר ליבנה הטיף משך שנים בהתמדה — ובהצדקה — להורדה סוטאלית של רמת המחיה במדינה. מעל במות רבות, וגם בכתבת־שער של העולם הזה (798) הוכיח בעליל את הפשע הטמון במצב הנוכחי של עם החי על נדבות, מייצר מעט, מתרשל בעבודה ומרשה לעצמו יחד עם זאת רמת־מחיה הקיימת רק בין אזרחים אמריקאיים העובדים כמטורפים.

ויכול אדם באמת לשאול את עצמו, בכל התמימות: אז מה, חבר־הכנסת ליבנה?

האם באמת אפשר להפריד לחלוטין בין הטפתו של בן־אדם, ובין הגשמתו בחייו הפרטיים?

•

אולם אין לבוא אל אדם בתביעות על אי־יכולתו להיות למנהיג הדור. אפשר לטיח אשמה זו גם בפני מליון וחצי אזרחים ישראליים אחרים.

אין לבוא גם בטענה אל אדם פוליטי שאינו מקיים את אשר הוא מדבר. באותה אשמה בדיוק אפשר לבוא לכל מסלגה אחרת בישראל. מה ההבדל בין ליבנה ובין קיבוץ שחבריו מקללים את המענק האמריקאי — וחיים על חשבונו? או חברי תנועה שקראו למרי אזרחי בגלל החלטת הממשלה לקבל שילומים מגרמניה — והמוכנים בהחלט לצרוך במכוניותיהם את הבנזין הנקנה בכסף גרמני?

אם יהיו עסקני כל המפלגות גלויי־לב, מוטב שיעשו יד אחת, יכירו בעובדה שאיש מהם אינו מאמין בדברי עצמו וישמרו איש על כבוד רעהו. אם מותר לזייף ציטטה היסטורית: „עסקני כל המפלגות — התאחדו! אין לכם מה להפסיד, מלבד עקרונותיכם. יש לכם מענק ומלואו לזכות בו!״

שני שמעוני

מכתבים

אל הירדן!

כמה אופיינית כל הפרשה! פסקנים, פסקנים, ועוד פסקנים! זה שבועות שמתנהל הויכוח אם ומתי לכבוש את הארץ עד הירדן (העולם הזה 857 והלאה). יגאל אלון אמר את שלו, מנחם בגין אמר את שלו — כל אחד אמר את שלו. ועוד עומדים אנו באותו מקום ומסתכלים על הירדן הזורם לו בנחת. עד שנתעורר כבר לא תהיה בידינו רשות־המעשה...

אלחנן מושיוב, ירושלים

אנחנו לא נצעד לעולם אל הירדן. מתוך הסיבה הפשוטה שצריכים את אישורו של הנציב העליון האמריקאי. יש לי הרושם שהארון הנכבד הזה עלול לאשר רק תנועה צבאית מן הכיוון השני, לצד זה של הירדן.

דוד ריבקין, תל־אביב

הביטויים „להעמיד את כל המצעים הממלכתיים,״ „מדיניות רבת־מעוף״ וכדומה אמנם פסוצצים, אולם ריקים הם מעיקרם... החילקום! שימו לב למה שאתם כותבים. תנו אינפורמציה ואל תכניסו את דעותיכם שלכם.

אנג׳ל דוד, ג׳אנה רפאל, ירושלים

זה הסיר שלי

ריפורטז׳ת־הענק בגליון חג־הפסח (העולם הזה 860) נועדה להיות, כנראה, דו״ח על מצב המדינה. לצערי הרב, היתה ההצלחה חלקית בלבד. כי אין למסור דו״ח כדפוסים כה נוקשים ובשטח כה מצומצם. על כל פנים יש לברך אותכם בעד הכתבות הטובות שהניעו אותכם להדפיס את הריפורטז׳ה. „הסוד של ישראל״ הוא תעודה כי גם קבוצת האנשים שנראתה עד כה ככמל הציניות והביקורת ההרסנית מסוגלת לראות ולחוש את הדברים הגדולים והיפים הנעשים בארצנו בכל ימות־השנה.

שרה בנדורי, חיפה

תודתי העמוקה על תרומתכם להרמת מוראל האזרח הישראלי...

ג׳ימי קצאב, חיפה

יפה מאוד מצדכם שאתם מראים את הדברים היפים והציניים וזונחים את העולל הוועק לשמים. אבל דחילקום — פעם אחת לשנה, זה מספיק בהחלט!

שמואל הלפרן, חדרה

איזה אוסף נהדר! בחורה היוצאת אל הטבע, עולה חדש המכה שרשים באדמה, צבר הכובש את השממה! רבותי כל עוד יהיו לנו בחורים כאלה, אין למדינת ישראל מה לחשוש.

רות ברמן, נתניה

...יותר מדי ציונות!

אריה אלטר, רמת־גן

אנשים יאמרו: „יותר מדי ציונות!״ אין דבר. הניחו להם לומר זאת. הם רק מנסים להעמיד פני אדישים וציניקאים, כי זוהי האופנה האחרונה.

אולם גם הם יודעים כי טוב לזכור מדי פעם את הטוב והיפה. לא רק את הקפנוני והמנוון, והרי סוף־סוף זהו תפקידו האמיתי של עתון — לא רק להתריע על עוולות אלא גם להציב דוגמה בפני קוראיו להראות להם כי עוד יש כעד מה להלחם.

אורה שנלר, חיפה

זה יהיה הסוף

אינני מכיר מדוע יש לפחוד מפצצת המימן (דעולם הזה 861). נניח אפילו שהאמריקאים והרוסים ישליכו פצצות כאלו עד שלא ישאר אף אדם חי על פני כדור־הארץ. מה רע בזה? מה האהבה הפתאומית הזאת לבני־האדם? האם המין האנושי הוא כל כך טוב ויפה שחבל עליון ואל תאמרו שאני מנוים או שאני רואה שחורות... השמדת המין האנושי הוא חלום ורוד.

ישראל בלוך, תל־אביב

האם הקורא בלוך סובל לפעמים גם מחלום־בלהות?

תארו לעצמכם ישיבה של מטה אחד הצדדים הלוחמים. מסקר נמוך מציע רשימה של מטרות להפצצה מימנית. המסקר הנבוה עובר על הרשימה ואומר: אוקי, אוקי, אוקי. פתאום הוא צועק: „מה? מדינת ישראל? פצצת מימן על מדינת ישראל? היא לא שוה יותר מפצצת אטום עליהם!״

מוסר־השכל: אל לנו להתעמק יותר מדי בענייניים אלה כי בלאו־הכי כל המאמרים והצעקות שלנו לא יועילו כלום. אנו קטנים מכדי שמישהו ישים לב אלינו בדברים כאלה.

שלום בן־שושן, יפו

בעל הזכן

בעצם מה האסון שבנצרת ישב רוב קומוניסטי (העולם הזה 861)? נניח אפילו שכל קומוניסט הוא אויב של המדינה וכי כל קומוניסט ערבי הוא שני אויבים של מדינה. מה יכולים לעשות לנו כמה אלפים כאלה. היושבים בנצרת? הם משתעשעים ברעיון כי כל מה שהם אומרים או עושים הנו דבר חשוב — ולכן מתנהגים הם כך. אבל נחדל להעניק להם חשיבות כזו — ואז יחדלו באמת להיות כל כך חשובים ויהיו מה שהם באמת: תושבים של עיירה עלובה בגליל המרכזי.

אברהם רבין, חיפה

כולם אומרים שהערבים הצביעו בעד הקומוניסטים מפני שהם לא אוהבים את היהודים. אז למה איש לא חשב על אמצעי־תעמולה פשוט ומשכנע כמו להדפיס תמונות גדולות של מאדכם, עם הזקן הגדול שלו, ולכתוב כי אביה הרוחני של מק״י ושל כל הקומוניזמוס הוא יהודי?

דוד סבאג, תל־אביב

אות הזמן

הקריקטורות של עמוס קינן חסרות טעם. אולם משום מה ממשיכות הן להופיע מעל דפי העולם הזה... אם ימצא קורא אחד המתלהב מאותן אות־יקין, הנני מוכן לשלם פרס לקורא הנ״ל.

דן בר־און, צה״ל

אם כן, יכול הקורא בר־און לשלוח את הפרס לקורא הבא.

...הן אכזריות. הן חריפות. אבל רבותי, הן קריקטורות האומרות משהו. כל הפאטירה והאומר־המנתח שעמוס קינן ניסה להראות לנו משך שנים בכתביו הוא שופך, כנראה, באות קין. המשיכו לאותת.

דוד כהן, רמת־גן

מיקי מהי?

צר לי מאוד לומר לנערת־השער מיקי (העולם הזה 860) שהיא מיסים בלתי־ציב (קיבוץ, מושב, נגב, תל־אביב), שהיא טיפוס רומנטי־סנטימנטלי בלתי־מעשי (מחפשת את האתמול), ושהיא טיפוס דיאלקטיוני (אינה קוראת עתונים)...

ראובן בכר, כפר סלמה

כמעט ששכרתי את ראשי. לכסוף גיליתי את הסיבה מדוע שמתם את מיקי על השער דווקא בגליון פסח. פשוט מאוד: בפסח כל אחד נוסע לאיזה מקום — בעיקר אל מחוץ לעיר. ומי יכול לסמל את הדבר יותר מהבחורה התל־אביבית הזאת שבכר נסעה לכל רחבי הארץ והשתיכה לפחות למחצית הישובים בה?

על הגובה

בכתבה על קיבוץ מנרה (העולם הזה 860) כתבתם כי אותו ישוב הנו הקיבוץ הגבוה ביותר באר־

מה כוחו של צה״ל?
מה׳ רוח חייליו?
מה׳ דרך מחשבתו?

בשבוע הבא, בגליון של ערב יום העצמאות, יפרסם „העולם הזה״

דו״ח על צבא ההגנה

רפורטז׳ה מקיפה על בעיות הבטחון של המדינה ומצב הכוננות של חילותיה, הכוללת שיחות ממצות עם מפקדי החילות הקרביים.

רץ. במידה ותעיינו במפות, תוכלו שקיבוץ סאסא הנו נבוה ממנרה.

חוג לידיעת הארץ, סאסא

כתב הרשימה, שאינו שייך לשום חוג, לא עמד על הגובה, עיין בזכרונותיו, לא במפה. סאסא, כמובן, היא הגבוהה ביותר (897) מנרה באה אחריה (880).

בעל השפעה

מכון שמשון, מכון הארי, מכון יוסקה ועמיאל ועוד ועוד — וכולם בתל־אביב. מה יהיה עם בעלי־הכרס הירושלמיים? דחילקום, השתמשו בכוח השפעתכם וראו שלכל הפחות אחד מהם יפתח איזה חתיכת מכון גם פה...

בעל כרס, ירושלים

העולם הזה יאמץ את שריריו, ישתולל לשכנע את מפתחי השריריים. לפי שעה הוא מייעץ לקורא בעל־הכרס להדק את חגורתו, לאכול פחות.

קומדיה של טעויות

...הייתי רוצה לתקן טעות קלה שנפלה במכתב שפורסם בגליון העולם הזה (861) תחת הכותרת דופקים את הלבנים בחתימת חיים תבון, באר־שבע.

שמו של המהנדס הראשי של הסוכנות במחוז־הנגב אינו כץ, אלא בץ (בץ רבינוביץ). תוכלו לשאול כל אדם בבאר־שבע. יתר על כן, הוא לא נולד בגליציה, אלא במוסקבה (תוכלו לשאול כל אדם במוסקבה).

אין זו הפעם הראשונה שבץ נחשב בטעות לכץ. בתקופת מלחמת־העצמאות היה בץ סגן־אלוף בחיל־ההנדסה בחזית הנגב. באחד הימים התפוצץ לידו סגן והיא התעופף באויר ונפל לתוך באר עמוקה, אשר שמה היה במכרה — ביר־שייך־אל־בו. הוא הצליח ברגע האחרון לאחוז בחבל עבה שהיה תלוי בתוך הבאר ולהשתלשל אל הקרקעית. הוא נשאר שם שבעים ושתים שעות.

בין החיילים שנשלחו לחפש את בץ היה גם יקה אחד. לרוע המזל שמע דווקא אותו יקה קול קורא מתוך הבאר: „הצילו!״

הוא נתן מעל לבאר ושאל: „מי שם?״

„בץ! תוציא אותי מכאן!״

„מצטער, אנו מחפשים את בץ.״

„היי, אל תלך! לא חשוב, אם אני בץ או כץ. תוציא אותי מכאן!״

אולם החייל היקה טען שהוא מוכרח לשוב אל מפקדו, להודיע לו על השינוי במצב ולבקש רשות להציל את בץ במקום כץ.

לבסוף כשהועלה כץ (סליחה בץ) הרטוב והרועד מתוך הבאר, שאל אותו מצילו כרוב דאגה אם הוא רוצה קצת מים קרים. זה הנדיש את המאה. בץ כמעט והתפוצץ מכעס.

ואחרי כל זה אתם באים וכותבים כץ!

דוד יוחנני, באר־שבע

העולם הבא

השבועון המצויר לאינפורמציה

פתיחת היעידה

ג׳נבה, יום ד׳, מאת סופרנו המיוחד

הבריטי: ג׳נטלמן, אני מתכבד בזה ל...

הרוסי: ויטו! למחוק מן הפרוטוקול! ממשלתי מתנגדת ל...

האמריקאי: גם ממשלתי!

החלטה: הוחלט פה אחד להתנגד.

הסיני: ועידה מכובדת. מחרחרי־המלחמה המכובדים המבצעים את מזימותיהם השפלות המכובדות...

הקוריאי (חצי דרומי): קול קוריאה במדבר...

הסיני: שקר! שקר מכובד!

האמריקאי: למען הצדק, החופש, השלום...

הרוסי: שתוק! מסית! למען הצדק, החופש, השלום...

הצרפתי: מה אתה יודע על הו צ׳ מין?

הרוסי: מתנגד! בעיות המין של הצרפתים אינן נוגעות ל...

הבריטי: ג׳נטלמן! אני מבקש מכם — הוחלט פה אחד: על פי בקשת ברי־טניה הגדולה הוחלט ל — — —. הועידה הבאה תתקיים בעוד שלושה חדשים ב־לוזאן.

החמשיר

מעשה בכתב מיוחד,
שנשלח כקבצן יום אחד.
כשמנה וספר
לעתון לא חזר —
הוא החליט להמשיך לפשוט יד.